

Isildurs Bane Newsletter February 2004

In this newsletter:

1. Isildurs Bane concert in Portugal
2. New outlet for IB records in Germany
3. DVD planned for 2004
4. Workshop at the Sturegymnasiet
5. Collaborations with Folkuniversitetet
6. Joachim is hot news in Stockholm
7. Gicken at IB's headquarters
8. Nica Group will be back
9. A spy report from London
10. Your questions
11. IB's favourite George Harrison tracks
12. If you like IB, you'll enjoy...
13. Viking Dahl - I en Vikings fotspår - by Mats Johansson (sorry, only in Swedish)

* * *

1. Isildurs Bane concert in Portugal

Fancy a holiday in April, when the weather is still horrible in most of northern Europe? Why not go to Portugal, where it's nice and warm and smelling of nice things during that month? Isildurs Bane will headline the Gouveia Art Rock 2004 Festival in Portugal on Sunday 25th April. IB will perform at 6.30 pm. The festival will feature bands from Italy, Portugal and the UK (Richard Sinclair Trio will headline on Saturday 24th April).

* * *

2. New outlet for IB records in Germany

We are happy to inform you that we have a new outlet for our music in Germany. Just for Kicks have recently started to sell the whole back catalogue from Isildurs Bane. This is of course a splendid opportunity for our German friends to buy our music. Go to <http://www.justforkicks.de> have a look, and buy something!

* * *

3. DVD planned for 2004

So, what about that logbook? The time-consuming task of logging all analogue and digital films in the IB archives is currently being undertaken by "Gicken" who has left no stone unturned in search of every moving picture of IB. The reason for this is that IB will release a DVD towards the end of this year. The plans are to mix a live concert (to be filmed this spring) with documentary footage and new animations. We intend it to follow the MIND-concept if possible. More news on the DVD next month!

* * *

4. Workshop at the Sturegymnasiet

During the last week of March, Isildurs Bane will do a workshop at Sturegymnasiet, a gymnasium in Halmstad specializing in media studies. Workshops are nothing new to IB. The band used to do a lot of them in the 80's, and this may be the first of many workshops to come. Workshops give the band a unique opportunity to meet young musicians and exchange ideas on music, performing and recording.

* * *

5. Collaborations with Folkuniversitetet

Isildurs Bane are proud to announce a collaboration with Folkuniversitetet (the Open University). The collaboration is still in its formative stages, but will hopefully result in workshops, clinics and concerts eventually.

* * *

6. Joachim is hot news in Stockholm

IB_s violinist, Joachim Gustafsson was featured in Sweden_s largest morning paper, the well-respected Dagens Nyheter on February 4th. You can still read the article on the web if you go to <http://www.dn.se/DNet/jsp/polopoly.jsp?d=1058=230172>

For those of you who don_t read Swedish, Joachim talks mostly about conducting Verdi_s Othello at the Royal Opera in Stockholm, his ideas on conducting, his formative years studying at the Music Academy in Vienna and – very briefly – IB.

* * *

7. Gicken at IB´s headquarters

Isildurs Bane´s bass player, Fredrik "Gicken" Johansson, will be working at IB´s Headquarters during three months. He will be shipping and handling your orders, deal with bookings, answer e-mails and generally keeping our office in good shape. He is currently working hard with one eye on a screen, the other in a logbook logging all activities from more than 30 hours of footage from America and Europe. Why? Read on and you will find an answer? In the meantime, find out more about "Gicken", the all-round IB-expert at games, something he proved time and again during the latest European tour.

Name: Fredrik Johansson

Why the nickname "Gicken"?

– I started calling myself "Gicken" when I was a baby, before I started talking. My parents have told me that I pointed at a photo of myself and said the words "Gicken, Gicken" repeatedly. Since then, it has become my nickname and it is still being used.

When did you start playing bass?

– I started when I was 15. There was an annual Christmas show at ÖRJANSKOLAN in Halmstad, and shortly before that show, there was talk of starting a band. There were two guitarists and one drummer and all three of them could play, but there was neither a bass player nor a singer. Even though I was a cocky teenager I was surprised when I heard myself say "I'll play bass. And I'll sing!" I have always been interested in music, but I had not played an instrument until then. That's how my first band, Krokodilen kräks (The Crocodile Vomits), was formed in 1987. Our first gig was at the Christmas show, and after that we did two more. The set list consisted of: "I Walked with a Zombie" by The Vietnam Veterans "Another Brick in the Wall Pt. 2" by Pink Floyd and "Tush" by ZZ Top.

Between Krokodilen Kräks and Isildurs Bane, I have played with loads of bands in and around Halmstad within many different musical fields such as reggae, rhythm blues, jazz, fusion, rock and pop. Currently, I am playing in the band Neighbours, where Fredrik

Davidsson, the trumpet player IB frequently uses, is a member. This band plays groove-based, instrumental, funky jazz. We released an album last year called *Live at Gosta's* on the Imogena label (IGCD 106) [Editor's note: This CD can be ordered from office@isildursbane.se]

How did you become a member of Isildurs Bane?

– I knew Kjell and Jonas a bit, and both of them had heard me play live. As I recall, Kjell phoned me and invited me for coffee at the studio to meet the band and have a chat. We all got along famously, and the next time we met, I added bass to “Celestial Vessel”, the music to the inauguration of the “Himmelsbåt-sculpture” at the turn of the millennium.

Which IB-track is your favourite performance?

– Difficult question. The recorded material tends not to develop in step with yourself. As soon as something is released you notice things that you think you could have done better or differently, but personally I like the experimental spirit that often occurs in the studio. Like on *MIND Vol. 4: Pass*, where I have overdubbed several basses "fretted, fretless, processed, double basses and harmonics with glissando" on many songs.

What equipment do you use?

– My main instruments are a Fender Jazz Bass and a fretless Peavey Cirrus. The effects are limited to a Zoom 506 multi-effect and a Cry Baby bass wah-wah made by Dunlop. My amplifier is a Trace Elliot AH300 with a matching Trace Elliot 1048 speaker cabinet.

Finally, could you name five of your favourite bassists?

– This is not easy, there are so many that I appreciate, but here's an attempt (in alphabetical order):

Aston “Familyman” Barrett, Bob Marley's fantastic bass player. Along with his drumming brother Carlton, he made up the enormously groovy rhythm section of The Wailers. “Familyman” carved out ingenious bass lines that he played with a thoroughly natural groove. He left a lot of space in the music very efficiently.
Recommended listening: *Exodus* and *Survival* by Bob Marley & The Wailers.

Ron Carter was a member of Miles Davis second classic quartet. He is a phenomenal double bassist who, along with Tony Williams on drums, pushed the envelope regarding rhythm section playing in jazz. I like his dynamic melodic playing and the way he and Williams created tension and moods in the music.
Recommended listening: *E. S. P.* and *Sorcerer* by Miles Davis.

Paul Chambers, Mr. Steady. A double bassist with a remarkable drive. One of the greatest jazz bass players ever. He can be heard on many classic recordings and he is always convincing whether he is playing walking bass in a furious tempo or a romantic ballad. Chambers was always a steady anchor in any group.
Recommended listening: *Kind of Blue* by Miles Davis and *Giant Steps* by John Coltrane.

Tony Levin. An incredibly good bassist, very multi-faceted and a wicked feeling for how to fit in, or enhance, a song. I discovered him in 1987, on Pink Floyd's *A Momentary Lapse of Reason*, where Levin plays bass and stick. He is solid as rock within any context, whether it be Peter Gabriel or King Crimson, or anyone else.
Recommended listening: *Us* and *Up* by Peter Gabriel.

Jaco Pastorius. What can I say? The godfather of fretless electric bass playing. With his unique sound, he played self-assuredly no matter what he did. He was integrated with and lived and breathed with his bass, which he played with technical brilliance. A driving force in any rhythm section and an inventive soloist in the same package.

Recommended listening: 8:30 by Weather Report and *Invitation* by Jaco Pastorius.

* * *

8. Now over to percussionist Klas Assarsson for a brief message:

“Hello IB-supporters! I am happy to tell you that Nica Group are about to start recording our second album. It’s too early to say what it’s going to sound like, but I can tell you that it’ll be different than the debut. I’ll let you know more when we’ve done some recordings.”

* * *

9. While on the matter of Nica Group, our London spy Andy saw a copy of Nica Group’s debut album at Ray’s Jazz Shop, which is situated on the second floor of Foyle’s, the famous London bookshop in Charing Cross Road. If you’ve got £ 7.50, you should get it!

* * *

10. Over to your questions!

First one from Anders:

“I enjoy your latest CD a lot, but don’t understand some of the instruments that you play on it. Could you tell me something about them?”

I think what you are talking about are things like “Mutator Piano”, “Knee Synth”, “Heavy Wings” and so on. These are not proper instruments as such. They are vivid descriptions of sounds, working processes or in some cases, in-jokes from the recording sessions. “Mutator Piano” is a piano sound through a Mutator (a filter unit); “Knee Synth” is Mats “MP” Persson’s Nord Synth played by Mats Johansson on his lap; “Heavy Wings” refers to a Heavy Metal band Jonas played in during the 80’s; “Soda” is a can of soda opened and recorded by Mats “MP” Persson; and Jonas’ “Electric Moogerfooger-lowpassfilter-guitar” is simply an electric guitar played through a Moogerfooger filter (an effects pedal).

Enzo has a question on IB’s ongoing collaboration with Metamorfoosi Trio

“Will you play more together in Italy?”

The answer is, yes hopefully. I am afraid I can’t provide a clearer answer than that at the moment. The relations between the bands are as strong as they ever were and the urge to work together is great. There are a couple of practical aspects to be solved, and if we solve them we will definitely perform in Italy in 2004.

Are Jan Severinsson and Kjell Severinsson brothers? What about “Lingon” Johansson, "Gicken" Johansson and Mats Johansson?

The answer is that Jan and Kjell are brothers, but the Johansson’s are not related in any way that they know of.

The other question has been asked by several people other the last few months, but since we haven’t decided to go ahead with the DVD until recently, I have put your questions regarding IB on DVD on hold until now. To answer most of your questions on this subject I can say this:

Isildurs Bane will release a live DVD, most likely in the MIND-series. The information we

can confirm on this so far is in paragraph two in this newsletter. The *Six Shots from Budapest*-video will probably be released as a DVD, but in a more substantial version. It is too early to speculate what these releases will ultimately look and sound like, but you can count on us to hear it in this newsletter first.

Keep sending us your questions on anything IB. Send your questions to thomas@isildursbane.se

* * *

11. George Harrison

Since it is George Harrison's birthday today (had he not so sadly passed away he would have been 61), I thought I'd ask some IB members about their favourite tracks by this underrated composer, and here are the results:

Klas Assarsson - "Something"
Jonas Christophs - "Got My Mind Set On You"
Gicken - "My Sweet Lord"
Mats Johansson - "Taxman"
Jan Severinsson - "Here Comes the Sun"
Kjell Severinsson - "While My Guitar Gently Weeps"

As for myself, I have decided to cast my vote on "Beware of Darkness", but there are several other fantastic songs on Harrison's *All Things Must Pass* album or on the later Beatles albums. I think you should treat yourself to *All Things Must Pass*, a wonderful double-CD!

* * *

12. If you enjoy Isildurs Bane, you may enjoy The Dixie Dregs!

OK, this may sound like an obvious choice, but then again, so is having toast and tea for breakfast! The Dixie Dregs were formed in Florida in the mid-seventies and were a really incredible band from the beginning. Then they got better. And better. The leading light of the band has always been the remarkable guitarist Steve Morse who has composed almost everything the band has ever recorded. Musically, the Dixie Dregs move from fusion to country to heavy rock to baroque-ish music without the music sounding contrived at all. It's all great stuff! The musicianship is as good as it gets, and there is a slightly twisted sense of humour involved too. I would recommend listening to *What if* or *Night of the Living Dregs* for starters. After that, just get the rest!

* * *

13. I en Vikings fotspår

If you like Isildurs Bane, particularly "The Asylum", chances are you will enjoy the original version of it, that is Viking Dahl's *Maison de fous*. The piece was composed for the Les Ballets Suédois (The Swedish Ballet) and received its first performance in November 1920 in Paris. The Swedish Musicologist Anders Edling wrote the following about the ballet company:

"Posterity remembers this ballet enterprise above all for its commitment to the very latest stylistic developments of the age, which made it a forum of innovation. [...] *Maison de fous* provided the first example of the company's pursuit of modernism. The subject of this dance drama was a sombre one, leaning towards the expressionistic, as reflected, not least, by Nils von Dardel's backcloth. Surviving photographs show that the choreography for the ballet did not fight shy of the bizarre but flouted every convention of ballet. The ballet describes a mental hospital and its various patients, grotesquely distorted [...] The whole thing, in Dahl's

own words, is a symbolic depiction of human follies, self-love, eroticism, envy, vanity etc. – that is, an allegory of the chaotic life of the world at present.”

To me, this work still has a very current feel to it, and Viking Dahl’s words about the work being an allegory of today’s tumultuous world fit even better than they did when he expressed them. As far as I am aware, there is only one recording currently available on CD, but on the other hand, it is quite good. It is on a CD called *Svenska baletter* on the Phono Suecia-label (PSCD 704), recorded in 1997 by the Swedish Radio Symphony Orchestra conducted by Ole Kristian Ruud. On the CD you will also find *Krelantems och Eldeling*, a ballet composed by one of Viking Dahl’s peers, Moses Pergament.

Isildurs Bane’s take on Dahl’s work can be found on *MIND Vol. 2: Live*

Viking Dahl - I en Vikings fotspår
by Mats Johansson (sorry, only in Swedish)

Sommaren 1999 invigdes utställningen *Ett gränslöst äventyr* på Mjellby Konstgård i Halmstad. Den visade aspekter av Svenska Balettens verksamheter i Paris under 1920-talets första hälft där man försökte förena den tidens moderna dans, måleri, scenografi och musik. Med anledning av detta erbjöd utställningskommisarien Matts Ståhl Isildurs Bane att i samband med vernissagen framföra något av kompositören Viking Dahl (1895-1945), en av de tonsättare som komponerade musik till Svenska Baletten. Erbjudandet var emellertid förenat med ett önskemål.

- Kan man gå ett steg längre och åstadkomma något nytt med hans musik? Visserligen är Viking Dahls musik knappast i behov av underhåll, däremot rymmer hans kompositioner avsevärda möjligheter till nya musikaliska strukturer, menade han.

Isildurs Bane skulle med andra ord göra en s.k. cover på ett musikstycke från 1920-talet.

Det var bara att be en bön och sätta sina förhoppningar till att vissa delar av Viking Dahls musik skulle kunna förändras till något aktuellt och intressant genom en elektrifierad instrumentering. Eftersom det alltid är önskvärt att genomföra en komposition exakt efter partitur vore det betydligt trevligare och dessutom mer underhållande att anlita en virtuell Viking Dahl med hans ande som samarbetspartner. Det var inte så länge sedan den forne Beatlesmedlemmen John Lennon gav ut en ny låt med hjälp av forna kamrater och teknikens möjligheter. Nu var möjligen tiden mogen för Viking Dahl. Inspirerad av Brian Enos *Oblique Strategies* (en kortlek med kreativa anvisningar som ska användas med hjälp av slumpen) försökte jag återuppliva huvudpersonen.

Genom ingående analyser av slumpmässigt nedtecknade Viking Dahl-principer konstruerades en exklusiv kortlek på Eno-manér. Sedan var det bara att blanda, kupera, dra ett kort och genast fick man en fingervisning från kompositören hur man skulle ta sig vidare in i hans noterade musiklandskap. När det gällde att samarbeta med Viking Dahl borde det vara högt i tak och finnas starka skäl till att våga prova något annorlunda. Han var nämligen inte själv novis på det udda inom konsten.

Med kortleken utspjutt likt ett partitur gick det att skönja ett slutresultat i form av bearbetningar av tre teman ur Viking Dahls genombrottsverk *Maison de Fous* (Dårhuset) vilket instrumenterats på nytt med färska dynamiska klanger och rytmiska mönster. Träblåsinstrument hade bytts ut mot bas eller marimba, elgitarren hade tagit över stora delar av stråksektionens uppgift och trummorna hade tillfört verket en motorisk kraft. Musikbearbetningen skulle kunna betraktas som Viking Dahls senaste verk och går under namnet ”Holy Fools - The Asylum”. Numera finns han med som ständig gäst på Isildurs Banes turnéer och förutom att Viking Dahl är ett uppskattat inslag i repertoaren är han billig i drift och har gradvis vuxit till att bli en vän för livet.

I dag talas det så gott som aldrig om Viking Dahl. Varför är det så tyst om denne för sin tid så djärve tonsättare? En förklaring är att han var kontroversiell på många sätt, vilket bäddade för

en hånfull inställning från andra kompositörskollegor. Ett skenbart berömmande förekom, men ett formellt erkännande infann sig egentligen aldrig. Viking Dahls intresse för andra konstarter upptog mycket av hans tid och han hade stundtals svårt för att bestämma sig för vilken konstform han skulle ägna sig åt. I själva verket ville han smälta samman alla konstformer till ett, Allkonstverk.

Ju mer han arbetade mot detta mål, desto mäktigare blev uppgiften, och i takt med motstånd från en oförstående omvärld övergick hans fixering nästan till en religiös konstnärlig livsåskådning. Möjligen glömde han bort att han var en del av ett konservativt musikliv. Ett avvikande tänkesätt jämte det bestående intresset för mötet mellan konstarter gjorde att Viking Dahl blev en missuppfattad konstnär och en särpling inom sin genre. Detta gör Dahl och hans musik till utmärkta objekt för vidare betraktelser.

När Viking Dahl vid 16 års ålder läste den tyska versionen av Vassily Kandinskys *Om det andliga i konsten* grundlades hans strävan mot Allkonstverket, ett begrepp som Richard Wagner använt om sina konstnärliga ambitioner. Kärnan i Kandinskys text är att alla tankelinjer löper samman i en enda punkt - den inre nödvändighetens princip. Kandinsky menade att själen uppfattar de andliga kvalitéerna på exakt samma sätt som synen uppfattar det synliga, hörseln det hörbara, etc. Utifrån dessa kriterier är det inte omöjligt att Viking Dahl försökt skapa en ny sfär i vilken alla konstformer blandas till en scenisk framställning med ett representativt likaberättigande.

Viking Dahl sökte sig till Paris 1919 och hamnade i en världsstad som speglade en tid av konstnärlig mångsidighet. Även om den romantiska bilden av den aktive konstnären som på måndagen målade och på tisdagen skrev poesi för att nästa dag ta itu med sin ofullbordade symfoni inte är fullständigt sanningsenlig avspeglar den ändå den atmosfär som rådde, vilket Viking Dahl fann befriande. En ung svensk med inspiration från fransk och rysk musik var på flykt från ett konstnärligt konservativt Sverige och studerade litteratur, teater, koreografi och komposition i den franska huvudstaden.

Det började väldigt bra. I Paris såg Viking Dahl Ryska Balettens föreställningar och följde Svenska Balettens repetitioner flitigt, vilket i sin tur ledde fram till att Svenska Balettens koreograf Jean Börlin beställde balettmusik av honom. Viking Dahl kunde kvittera ut 1200 kronor för verket *Maison de Fous*. Man kan bara fantisera om vad det betydde för en 25-årig svensk att förfoga över en 80 man stark orkester i den då viktigaste kulturstaden i Europa. Han ägnade hela sommaren i Paris åt att skriva färdigt beställningsverket och umgicks flitigt med bl.a. dansösen Isadora Duncan och konstnären Gösta Adrian-Nilsson (GAN). Han träffade även kompositören Erik Satie som Dahl ansåg vara en grubblare med en humoristisk filosofi. Antagligen var detta år Viking Dahls gyllene år.

Kompositören själv motsatte sig att kalla *Maison de Fous* för balettmusik och valde istället att kalla verket för ett koreografiskt poem där ett av de mest intressanta inslagen i skapelseprocessen var kollektiv koreografi. Instrumenteringen var överraskande lågmäld med inslag av ovanliga instrument som trätrumpet, sarrusofon, eolofon, harskrämla och preparerat piano (som 18 år senare skulle uppfinnas av John Cage!). Man får intrycket att Viking Dahl inte utnyttjade instrumentens dubbleringsmöjligheter fullt ut och känslan av en stor orkester i kortbyxor infinner sig. Med tanke på att verket ingalunda handlar om ett dårhus utan är symbolisk framställning av enkla mänskliga egenskaper och dårskaper som egoism, erotik, avundsjuka och fåfänga framstår Viking Dahls annorlunda klanger som en närmast genialisk reflektion av den lilla människan. I ett brev till föräldrahemmet i skånska Osby veckan innan premiären ansåg han att det var den bästa komposition han gjort och någonsin skulle komma att göra.

Verket hade premiär på Theatre des Champs Elysées i Paris den 8 november 1920 och framkallade våldsamma reaktioner. Här hade förvisso på samma teater förekommit skandaler förr, inte minst när den ryske kompositören Igor Stravinskij sju år tidigare haft premiär på *Våroffer*. När ridån gick ner på premiärkvällen satt publiken i andlös tystnad. Efter en stund hördes några sprida burop från tredje raden, så ännu två från andra, vilket i sin tur

frammanade en stormande applåd från parkett. Även *Maison de Fous* delade upp publiken i två tumultartade läger och en s.k. succésandal var ett faktum. Kompositionen framfördes 36 gånger och reaktionen var alltid densamma.

Efter ett antal föreställningar damp det ner ett brev till Svenska Balettens ledning. Brevets avsändare var en psykiatriker vilken ansåg att det fanns en _ännu märkligare_ balett, nämligen den som utspelades på hans anstalt. Svenska Balettens konstnärlige ledare välkomnades att leva tillsammans med hans patienter under ett halvår, för att skapa sig en fördjupad förståelse om sinnessjuka människors beteende. Jean Börlin tackade vänligt men bestämt nej för det älskvärda erbjudandet.

Om publiken hade svårt att ta till sig Viking Dahls verk så var det ingenting mot vad recensenterna hade. Även om det fanns några tidningar som var positiva i sina omdömen så visade de flesta sin otillräcklighet när det gällde att bedöma en ny framväxande konstform, något som exemplifieras i ett utdrag ur Antoine Banés recension i *Le Figaro* den 10 november 1920:

”Föreställningen börjar med något helt otroligt, *Maison de Fous*, vars kompositör jag tillsvidare inte vill låtsas om. Det lär vara en ung man, nyligen nedstigen från sina skandinaviska fjäll i den fasta avsikten att omstörta världen. Han har endast lyckats göra sig löjlig. Må denna katastrof bli den förmätne en läxa och må han snarast lära sig sin konst och dra fördel av sin lärares råd. Under lärarens milda auktoritativa ledning kommer hans personlighet – om den finns – snabbt uppbaras.”

Det är omöjligt att veta hur Viking Dahl påverkades av den blandande kritik som hans musik utsattes för, men faktum var att denna drömmande och socialt blyga visionär hade åstadkommit ett musikverk som imponerat tillräckligt mycket på Maurice Ravel för att han skulle beskriva Dahls musik som ”extremt intressant”.

Försommaren 1921 tvingades Viking Dahl lämna Paris av ekonomiska skäl och hamnade i Lund som pianolärare. Att bryta upp från en musikalisk världsarena måste ha varit en tragedi för hans fortsatta utveckling som kompositör, men ekonomiska skäl gjorde det omöjligt för honom att stanna kvar. Han återvände alltså till Sverige. Först flyttade han till Lund för att arbeta som pianolärare, sedan till Varberg (närmare bestämt Västra Vallgatan 23 E), där han 1926 fick en organistjänst i Varbergs Kyrka. Trots att han endast såg Varberg som en tillfällig anhalt i sitt liv, fann han en omgivning med närhet till hav och natur som tilltalade honom mer än en artistisk metropol som Paris. Han tyckte att den samtida konsten led av blodbrist och menade att orsaken till det var att den präglats i storstadens unkna atmosfär. Trots att Viking Dahl ständigt längtade efter att återigen få resa ut i världen blev han Varberg trogen och fortsatte att komponera, deltog flitigt i stadens musikliv och startade ett eget förlag (Standard Edition) som gav ut skrifter om musikundervisning, musikkultur samt – naturligtvis – Allkonstverket.

Tonsättarkollegan Hilding Rosenberg menade att Viking Dahl var oförmögen att förverkliga sina idéer. Kritiken känns orättvis med tanke på att det inte var några enkla principer som han försökte realisera. Tiden har gudskelov sin gång, vilket gjorde att Rosenberg omvärderade Dahls musik trettio år efter dennes död.

– När jag idag lyssnar på *Maison de Fous* blir jag upprörd över vårt lands vanliga slöhet inför sina egna tillgångar. Åter har våra institutioner visat sin brist på fantasi, inlevelseförmåga och istället har vi fått se ansvarslöshetens fula ansikte, skrev Rosenberg i sina memoarer.

Språket var enligt Viking Dahl centralt för förståelsen av musikens inre. Om språket inte används på ett korrekt sätt säger man inte vad man menar. Om man inte säger vad man menar utträttar man inte det som bör göras. När han på 1920-talet klargjorde sin kultursyn visade han också prov på en häpnadsväckande framsynthet:

”Vi närmar oss nu med stora steg den tid då det skall bli lättare att fatta alltings sammanhang. Vi frågar oss kanske idag vad trådlös telefoni har med kosmisk intelligens och Einsteins

fyrdimensionella universum att göra, vad Freuds psykoanalys och psykosyntes har för samband med konstnärligt skapande och vad de kemiska förändringarna i människokroppen spelar för roll för vårt tankeliv, men en följande dag skola vi klart förstå att det ena griper in i det andra och att vi äro så fast bundna vid varandra och vid universum, att om vi på minsta sätt skadar en del av det hela, så blir även det senare lidande därav och därmed vi själva. Det är i denna vidsynta anda all framtida kulturell verksamhet skall bedrivas.”

Den synnerligen kreative Viking Dahl skapade även ett abstrakt tonspråk där han gav varje instrument en färg. Färgen var avsedd som ett medel för att påverka själen, där klangen, rytmen och dynamiken var viktiga inslag som motsvarade de kroppsliga funktionerna och därigenom påverkade hela människans personlighet.

Samtidigt som privata brev visar upp en öm och kärleksfull människa fanns det också annan, ytterst krävande aspekt av Dahls personlighet. Vilka av dagens pianolärare kan skryta med följande kunskaper i sin meritlista (hämtade ur Viking Dahls skrift *Musikundervisning och musikkultur*)?

En lärare som vill göra anspråk på att vara vederhäftig, bör äga förutom mångsidig och mångårig utbildning i pianospel även fullständig kännedom om ett instruments byggnad och skötsel, goda kunskaper i musikhistoria, psykologi, anatomi, fysiologi, kännedom och förståelse för andra konstarter, livlig bekantskap med filosofi och skönlitteratur och framförallt en omfattande musikalisk allmänbildning

Att vara en romantiker och leva efter att vara äkta i sin konst kräver oanade krafter, men Viking Dahl vågade trotsa etablissemangen på ett sätt vilket få samtida kompositörer vågat. Vägen till självständighet går ofta via misslyckanden, och ju kraftigare motgången är, desto bättre. Med ett bastant bakslag får man kontakt med sitt undermedvetna, vilket han ansåg vara betydelsefullt med tanke på det han kallade ”själens krafter”.

– En pianist gör det mesta av sitt arbete undermedvetet, menade han.

Det måste ha varit tungt att bära dessa ofantliga krav på sig själv och sin omgivning. Tyvärr dog Viking Dahl troligtvis både olycklig och bitter. Han avled i cancer på Halmstad Lasarett den 4 januari 1945, vid ännu ej fyllda femtio år och vilar i familjegraven på Osby kyrkogård. På dödsbädden fanns dock en liten ljusning, då han lär ha sagt

– Nu reser jag till en annan värld där jag kan fortsätta mitt arbete med Allkonstverket.

Om Halland skall aspirera på att vara ett framåtsträvande kulturlän är det hög tid att se till att Viking Dahl får upprättelse istället för de historier som vandrar runt, i vilka han beskrivs som ett bisart bygdeoriginal, anarkist, bohem etc. När Viking Dahl 1995 skulle ha fyllt 100 år passerades detta jubileum utan notis. År 2005 är det 60 år sedan Viking Dahl lämnade det jordiska livet. Varbergs Kommun har tydligt deklarerat sin ambition att bli kulturkommun innan år 2006. Chansen kommer med all säkerhet inte att minska den dag man iscensätter en stor Viking Dahl-festival.

© Mats Johansson

Fotnot:

Maison de fous finns på CD med Sveriges Radios symfoniorkester, Phono Suecia (PSCD704).

“Holy Fools - The Asylum” finns på Isildurs Banes CD-produktion *MIND Vol. 2: Live*, Intransit Productions (itp011). Brain Enos kortlek *Oblique Strategies* kan man finna på nätet via adressen: <http://www.enoshop.co.uk/>

* * *

Signing off, but I'll be back next month with more IB-news. All the best from Isildurs Bane!

Thomas Olsson

Newsletter editor

Do you know anyone who may be interested in receiving newsletters from Isildurs Bane?
Send an e-mail to thomas@isildursbane.se and we will put you on our list.

If you want to unsubscribe, send a message to the same address and you will be taken off our list immediately.